

НАЦРТ ЗАКОНА
О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА

Члан 1.

У Закону о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, бр. 24/01, 80/02, 80/02-др. закон, 135/04, 62/06, 65/06-исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11-УС, 93/12, 114/12-УС, 47/13, 48/13-исправка, 108/13, 57/14, 68/14-др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21 и 138/22), у члану 15а ст. 2, 4. и 5. речи: „21.712 динара” замењују се речима: „25.000 динара”.

Члан 2.

У члану 21в став 1. речи: „2023. године” замењују се речима: „2024. године”.

Члан 3.

У члану 21д став 1. речи: „2023. године” замењују се речима: „2024. године”.

Члан 4.

Прво усклађивање неопорезивог износа зараде од 25.000 динара из члана 1. овог закона, годишњим индексом потрошачких цена врши се почев у 2025. години.

Члан 5.

Одредбе овог закона примењиваће се од 1. јануара 2024. године.

Члан 6.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тач. 6. и 15. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, порески систем и финансирање остваривања права и дужности Републике Србије, утврђених Уставом и законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

• *Проблеми које овај закон треба да реши, односно циљеви који се овим законом постижу*

Разлози за доношење овог закона садржани су у потреби да се, у циљу обезбеђивања услова за даље спровођење свеобухватне реформе пословног окружења и борбе против „сиве економије” створе услови за ефикасније сузбијање нелегалног рада физичких лица, запошљавање, прилив инвестиција и привредни раст и свеукупно омогућавање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката. С тим у вези, предложена су решења која се односе на даље фискално растерећење прихода по основу рада повећањем неопорезивог износа зараде и продужење периода примене постојећих пореских олакшица за запошљавање нових лица.

Предложено је повећање неопорезивог износа зараде са 21.712 динара на 25.000 динара месечно, што практично значи да се смањује основица пореза на зараду па самим тим и износ пореза који се плаћа по том основу. На овај начин обезбеђује се мање фискално оптерећење прихода које физичка лица остваре по основу рада, било по основу зараде запослених или личне зараде предузетника. Овим законским решењем наставља се и у наредном периоду, у складу са опредељеним циљевима из стратешких докумената фискалне политике, са имплементирањем мера којима се, у зависности од створеног фискалног простора, додатно растеређује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора и подстиче запошљавање.

У вези са мерама подстицања запошљавања, предложено је и продужење периода примене постојећих пореских олакшица за запошљавање нових лица у виду права на повраћај дела плаћеног пореза по основу зараде новозапосленог лица, у проценту од 65% до 75%, са 31. децембра 2023. године на 31. децембар 2024. године. Ове мере подстицаја за запошљавање незапослених лица односе се на лица која су на евиденцији код Националне службе за запошљавање, а за велики број послодаваца који су их користили у претходном периоду представљају значајну финансијску олакшицу у пословању. Имајући у виду да су мере у примени од 1. јула 2014. године, односно од 1. јануара 2016. године, предлаже се продужење периода примене пореских олакшица и за период 2024. године. Предложеним решењем постиже се континуитет у коришћењу олакшица и омогућава наставак њиховог коришћења и у наредном периоду, што је важно за послодавце у вези са планирањем трошкова пословања.

Основна садржина предложених измена Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, бр. 24/01, 80/02, 80/02-др. закон, 135/04, 62/06, 65/06-исправка, 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11-УС, 93/12, 114/12-УС, 47/13, 48/13-исправка, 108/13, 57/14, 68/14-др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21, 118/21 и 138/22 - у даљем тексту: Закон) односи се на:

- повећање неопорезивог износа зараде са 21.712 динара на 25.000 динара месечно;
- продужење периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица.

• *Разматране могућности да се проблеми реше и без доношења закона*

Имајући у виду да је реч о елементима система и политике јавних прихода који се, сагласно одредбама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21-др. закон и 138/22) уведе законом, то значи да се измене и допуне тих елемената могу вршити само законом. Према томе, како се материја која се уређује овим законом односи на опорезивање прихода грађана и спада у законодавну регулативу, није разматрано, нити је било основа за разматрање њеног уређења другим законом или подзаконским актом.

• *Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема*

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона, тј. изменама и допунама Закона.

Уређивањем порескоправне материје законом, даје се допринос правној сигурности и обезбеђује јавности доступност у погледу вођења пореске политике, с обзиром да се овај закон као општи правни акт објављује и ствара једнака права и обавезе за све субјекте који се нађу у истој порескоправној ситуацији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

Изменама члана 15а Закона врши се повећање неопорезивог износа зараде са 21.712 на 25.000 динара месечно.

Уз чл. 2. и 3.

У вези са чл. 21в и 21д Закона, којима се уређује право послодавца на повраћај дела плаћеног пореза на зараду, у проценту од 65% до 75% по основу зараде новозапослених лица, предлаже се продужење периода примене постојећих пореских олакшица. Како олакшице истичу закључно са 31. децембром 2023. године, предлаже се продужење периода њихове примене на 31. децембар 2024. године.

Уз члан 4.

Прелазна одредба у вези са усклађивањем неопорезивог износа зараде годишњим индексом потрошачких цена.

Уз члан 5.

Прецизира се почетак примене овог закона.

Уз члан 6.

Предлаже се да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Очекује се да ће по основу повећања месечног неопорезивог износа зараде бити смањени приходи по основу пореза на зараде у износу од 14 милијарди динара, што се сматра оправданим имајући у виду ефекте подстицања запошљавања и превођење нелегалног рада физичких лица у легалне токове.

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности? Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

Основни документи јавних политика који се спроводе су Ревидирана фискална стратегија за 2023. годину са пројекцијама за 2024. и 2025. годину („Службени гласник РС”, број 128/22 - у даљем тексту: Ревидирана фискална стратегија), Фискална стратегија за 2024. годину са пројекцијама за 2025. и 2026. годину (у даљем тексту: Фискална стратегија) и Програм економских реформи за период од 2023. до 2025. године (у даљем тексту: Програм економских реформи). Поред њих спроводи се и Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС”, бр. 18/21 и 36/21-исправка).

У погледу фискалног оквира за период од 2023. до 2025. године предвиђен је наставак смањења укупног пореског оптерећења рада чиме се додатно растеређује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора.

Измене Закона о порезу на доходак грађана у претходном периоду биле су, између осталог, усмерене на смањење пореског оптерећења прихода које физичка лица остваре по основу рада. У том смислу, у последње четири године вршено је повећање неопорезивог

износа зараде, и то 2019. године Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, број 86/19) са 15.300 на 16.300 динара месечно, 2020. године Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, број 153/20) са 16.300 на 18.300 динара месечно, 2021. године Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, број 118/21) са 18.300 динара на 19.300 динара месечно, а 2022. године Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана грађана („Службени гласник РС”, број 138/22) са 19.300 динара на 21.712 динара месечно. Предложеним изменама Закона о порезу на доходак грађана врши се даље фискално растерећење прихода од рада повећањем неопорезивог износа са 21.712 динара на 25.000 динара месечно, са применом почев од 1. јануара 2024. године. Повећањем неопорезивог износа зараде смањује се основица пореза на зараду па и износ пореза који се плаћа по том основу. На тај начин обезбеђује се мање фискално оптерећење прихода које физичка лица остваре по основу рада.

У наведеним Фискалним стратегијама наведено је да ће фискална политика у наредном периоду бити фокусирана на наставак смањења укупног пореског оптерећења рада чиме се додатно растеређује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора.

Програм економских реформи садржи средњорочни оквир макроекономске и фискалне политике као и детаљан приказ структурних реформи које треба да допринесу повећању конкурентности националне економије, стварању привредног раста и развоја, креирању нових радних места и услова за бољи живот грађана.

Према Програму економских реформи, који се у великој мери ослања на Фискалну стратегију, структурне реформе, у складу са смерницама Европске комисије, организоване су у 13 кључних области: управљање јавним финансијама; зелена транзиција; дигитална трансформација; пословно окружење и смањење сиве економије; истраживање, развој и иновације; реформе у области економских интеграција; реформа тржишта енергетике; реформа тржишта транспорта; пољопривреда, индустрија и услуге; образовање и вештине; запошљавање и тржиште рада; социјална заштита и инклузија; систем здравствене заштите, а приказане су у 22 структурне реформе.

У Стратегији запошљавања наведено је да је потребно остварити континуитет у спровођењу политике запошљавања, а као један од кључних проблема које је потребно решити спровођењем ове стратегије је и високо пореско оптерећење зарада.

Предложеним изменама Закона стварају се услови за постизање циљева који су постављени у наведеним документима јавних политика.

У циљу наставка смањења укупног фискалног оптерећења рада предложено је повећање неопорезивог износа зараде са 21.712 динара на 25.000 динара месечно. На овај начин смањује се основица пореза на зараду па и износ пореза по том основу. Овим се обезбеђује мање фискално оптерећење прихода које физичка лица остварују по основу рада.

Како би се постигао континуитет у спровођењу политике запошљавања, предложеним изменама закона продужен је период примене постојећих пореских олакшица за запошљавање нових лица у виду права на повраћај дела плаћеног пореза по основу зараде новозапосленог лица у проценту од 65% до 75%, са 31. децембра 2023. године на 31. децембар 2024. године.

2) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Основни документи јавних политика који су од значаја за предложене измене су Ревидирана фискална стратегија, Фискална стратегија и Програм економских реформи.

Како је Ревидираном фискалном стратегијом и Фискалном стратегијом предвиђен наставак смањења укупног пореског оптерећења рада, предложено је повећање неопорезивог износа зараде са 21.712 динара на 25.000 динара месечно. На овај начин смањује се пореска основица, па и износ пореза, као и пореско оптерећење по основу зараде, односно прихода по основу рада.

У Програму економских реформи у вези са средњорочним и макроекономским сценаријем, наведено је, између осталог, да ће се након донетих мера у правцу пореског растерећења рада наставити смањивање броја запослених у сивој зони и њихово превођење у статус формално запослених. Продужењем периода важења постојећих пореских олакшица за запошљавање новозапослених лица даје се подстицај запошљавању и постиже се ефикаснија борба против сиве економије.

Постојеће пореске олакшице су конципиране на начин да дају подстицај запошљавању нових лица кроз повраћај дела плаћених пореза по основу зараде новозапосленог лица. Ова олакшица је у садејству са истоврсном олакшицом која је прописана у области доприноса за обавезно социјално осигурање, чији је период примене продужен сагласно закону којим се уређује област доприноса. На овај начин се реализује континуитет у спровођењу политике запошљавања, што је наведено у Стратегији запошљавања.

3) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Постојеће пореске олакшице за запошљавање имајући у виду повољне услове за њихово коришћење, могле би да буду коришћене у већем обиму, па је предложено продужење периода њиховог важења са 2023. године на 2024. годину.

4) Која се промена предлаже? Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Предлаже се повећање неопорезивог износа зараде са 21.712 динара на 25.000 динара месечно, што ће довести до смањења фискалног оптерећења прихода по основу рада. Прописивање вишег неопорезивог износа зараде је у складу са опредељеним циљевима из Ревидиране фискалне стратегије, Фискалне стратегије и Програма економских реформи.

Предложено је и продужење периода примене постојећих пореских олакшица за запошљавање нових лица у виду права на повраћај дела плаћеног пореза по основу зараде новозапосленог лица у проценту од 65% до 75%, са 31. децембра 2023. године на 31. децембар 2024. године. Ове мере подстицаја за запошљавање незапослених лица односе се на лица који су на евиденцији код Националне службе за запошљавање, и за велики број послодаваца који су их користили у претходном периоду представља значајну финансијску олакшицу у пословању.

Према подацима Пореске управе ове олакшице је користило и у 2020. години, као и у 2021. години око 21.500 послодаваца за око 64.000 запослених, у 2022. години око 20.500 послодаваца за око 59.100 запослених, а у првој половини 2023. године 15.300 послодаваца за око 41.800 запослених.

Олакшица	2020. година		2021. година	
	Број послодаваца	Број физичких лица	Број послодаваца	Број физичких лица
21в ЗПДГ и 45. ЗДОСО (укупно)	19.678	53.071	19.709	53.082
21д ЗПДГ и 45в ЗДОСО (ОЛ 21)	1.802	10.870	1.623	10.884

Олакшица	2022. година		01.2023 - 06.2023. године	
	Број послодаваца	Број физичких лица	Број послодаваца	Број физичких лица
21в ЗПДГ и 45. ЗДОСО (укупно)	19.066	49.826	14.240	35.116
21д ЗПДГ и 45в ЗДОСО (ОЛ 21)	1.461	9.223	1.091	6.661

Имајући у виду наведене податке, у погледу броја послодаваца који су користили олакшице и броја запослених по основу чијег запошљавања су послодавци користили олакшице, у 2020. и 2021. години није било промена. Имајући у виду да је у 2022. години дошло до одређеног смањења броја послодаваца који су користили олакшице и броја запослених по основу чијег запошљавања су биле коришћене, истичемо да су у 2022. години (сходно Закону о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана - „Службени гласник РС”, број 118/21), у циљу даљег подстицања запошљавања, у примени две нове олакшице. Наиме, уведена је нова олакшица за послодавце по основу зараде новозапосленог лица (ослобођање од обавезе плаћања 70% пореза из зараде новозапосленог лица), као и олакшица по основу зараде лица која су непосредно ангажована на пословима истраживања и развоја (ослобођење од плаћања 70% пореза из зараде лица која су непосредно ангажована на пословима истраживања и развоја).

Предложеним законским решењем постиже се континуитет у коришћењу олакшица, што је нарочито важно за послодавце у планирању трошкова пословања.

5) На које циљне групе ће утицати предложена измена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Предложена решења утицаће на послодавце као и на физичка лица која нису запослена и радно ангажована.

Кроз повећање неопорезивог износа зараде створиће се услови за даље фискално растерећење зараде, чиме се стварају претпоставке за стимулисање нових запошљавања и смањења незапослености.

Такође, продужењем постојећих олакшица послодавцима из приватног сектора даје се могућност да наставе са коришћењем постојећих фискалних подстицаја, у циљу стварања претпоставки како би се инвестирало у радна места и запошљавало више лица. Овим олакшицама у наредном периоду омогућава се запошљавање нових лица а послодавцима смањење трошкова по основу њихових зарада јер се пореско ослобођење остварује као право на повраћај дела плаћеног пореза на зараде.

6) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи јавних политика којима би се могла у потпуности остварити промена предложена овим законом.

7) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона. Применом важећих прописа немогуће је остваривање жељених измена у потпуности, што је и разлог за доношење овог закона.

8) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

У случају недоношења овог закона било би онемогућено даље фискално растерећење зарада, а утицало би се дестимулативно и на запошљавање нових лица. Такође, утицало би се на могућност смањења трошкова по основу зарада код послодаваца који користе или би користили предметне олакшице, као и на стварање подстицајног окружења за пословање привредних субјеката.

9) Како је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

У овом тренутку није могуће применити искуство других држава, имајући у виду да се ради о доприносу стварању подстицајног окружења за пословање привредних субјеката различитим олакшица које су прилагођене потребама домаћег привредног амбијента.

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Као главни циљеви и смернице економске политике у наредном периоду, имајући у виду поменута основна документа јавне политике, опредељено је да ће фискална политика у наредном периоду бити фокусирана на наставак смањења укупног пореског оптерећења рада чиме се додатно растерећује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора. Мере фискалне природе које су обухваћене кроз предложене измене закона

представљају активности чији нормативни оквир треба да створи услове за планирано стварање повољног пословног амбијента за пословање привредних субјеката и повећање запослености.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Предметном променом је потребно допринети додатном растеређењу привреде, повећању конкурентности националне економије, стварању услова за привредни раст и развој, креирању нових радних места и борби против сиве економије.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Општи и посебни циљеви су усклађени са важећим документима јавних политика, и то првенствено са Ревидираном фискалном стратегијом, Фискалном стратегијом и Програмом економских реформи, као и Стратегијом запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Остваривање општих, односно посебних циљева моћи ће да се оцени праћењем кретања запослености, као и бројем послодаваца који користе или започињу са коришћењем олакшица.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?

„Status quo” опција није разматрана, имајући у виду да је потребно даље фискално растеређење прихода по основу рада и стварање подстицајног окружења за пословање привредних субјеката. У одабиру опција тражило се најоптималније решење за остварење постављених циљева.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

С обзиром на то да су предложена решења нормативног карактера, не постоји могућност да се постављени циљеви остваре без доношења закона, па нису разматране друге опције.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Све предложене измене су подстицајног карактера. Продужењем периода важења постојећих олакшица дао би се додатни подстицај послодавцима да запошљавају нова лица. Повећањем неопорезивог дела зараде смањило би се пореско оптерећење зарада.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

У оквиру предложених решења нису идентификоване институционално управљачко организационе мере.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона. Промена се не може постићи спровођењем информативно-едукативних мера.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Имајући у виду да су предложена решења нормативна материја, нема могућности да се жељени циљеви постигну без доношења закона, односно без интервенције јавног сектора.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Надлежни органи поседују ресурсе за спровођење предложених измена.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Смањењем фискалног оптерећења прихода по основу рада и продужењем периода примене подстицајних мера постигло би се даље стварање повољног амбијента за пословање привредних субјеката.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Повећање неопорезивог износа зараде и продужење периода примене подстицајне мере ослобођења од плаћања пореза на зараде имаће негативан ефекат на буџетске приходе,

али се очекује да кроз повећање зарада и раст запослености и с тим у вези плаћањем јавних прихода буде надокнађен овај губитак.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

/

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

/

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

/

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

/

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Предложено решење у делу повећања неопорезивог износа зараде имаће за последицу смањење трошкова у привреди јер се применом те мере омогућава мање фискално оптерећење прихода по основу рада.

Поред тога, предложеним продужењем периода примене постојећих олакшица за запошљавање такође ће се утицати на смањење трошкова у привреди, тј. за послодавце који буду користили те мере.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Смањењем фискалног оптерећења прихода по основу рада и продужењем периода примене постојећих олакшица за запошљавање послодавци ће имати мањи трошак пословања, што би требало да има повољан ефекат на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту.

- 3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Предложене измене би требало да имају повољан утицај на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту.

- 4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Продужење периода примене постојећих олакшица требало би да подстицајно утиче на развој иновационих делатности, као и делатности истраживања и развоја.

- 5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

/

- 6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодавца?

Предметним законом не уређује се радноправни статус запослених и послодавца.

Један од циљева измена закона је борба против „сиве економије”, односно стварање услова за ефикасније сузбијање нелегалног рада физичких лица подстицањем запошљавања. Постојеће олакшице за запошљавање којима је продужен период примене помоћи ће у остварењу тог циља.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

- 1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Предложена законска решења не стварају додатне трошкове грађанима и привреди.

Предложено решење у делу повећања неопорезивог износа зараде имаће за последицу смањење трошкова у привреди јер се применом те мере омогућава мање фискално оптерећење прихода по основу рада.

Поред тога, предложеним продужењем периода примене постојећих пореских олакшица такође ће се утицати на смањење трошкова у привреди, тј. за послодавце који буду користили те мере.

- 2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Предложена решења нису конципирана тако да подстичу неку специфичну групу популације и имају за циљ развој повољног пословног амбијента за пословање привредних субјеката.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

/

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Предложена решења не стварају трошкове ни грађанима ни привреди, с обзиром да имају за циљ даље стварање услова за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст кроз обезбеђивање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката.

Поред тога, предложеним решењима подстиче се легално запошљавање и самим тим побољшање положаја лица која су незапослена.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Предложена решења омогућавају равноправан третман и не доводе до дискриминације.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

/

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Предложена решења нису конципирана тако да подстичу развој одређеног региона, већ тако да се примењују на целокупној територији Републике Србије.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Не очекује се утицај на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Изабраном опцијом не уводе се организационе, управљачке или институционалне промене.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Пореска управа има капацитет за спровођење изабране опције имајући у виду да се продужава период примене подстицајних мера које су већ у примени.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

За реализацију није било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Изабрана опција је у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Изабраном опцијом повећава се правна сигурност обвезника. Дефинисањем јасних услова за остваривање олакшица за запошљавање доприноси се већој правној сигурности пореских обвезника и извесности у погледу елемената порескоправног односа.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Изабрана опција, којом се јасно уређује остваривање права и обавеза обвезника, утиче се на одговорност и транспарентност рада јавне управе која у погледу права и обавезе из порескоправног односа примењује одредбе закона и других прописа сагласно начелу законитости.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Није потребно спровести додатне мере, као и сачињавање одговарајућих упутстава, инструкција и др.

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Предложена решења имају за циљ даље стварање услова за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст кроз обезбеђивање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката. Позитивне последице доношења овог закона односе се на стварање услова за запошљавање. Поред тога, предложеним решењима подстиче се легално запошљавање и самим тим побољшање положаја лица која су незапослена.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Информације о спроведеним консултацијама:

У погледу примене предложених законских решења у току израде Нацрта закона извршене су консултације са Пореском управом, као релевантним органом државне управе од које је добијено позитивно мишљење.

Овај закон је у поступку припреме достављен надлежним министарствима и другим надлежним органима, тако да је заинтересованим странама пружена прилика да се изјасне о предложеном закону.

Информације о битним елементима административног поступка који се уређује прописом:

Предложеним изменама Закона о порезу на доходак грађана не врши се измена постојећих административних поступака, нити се уводе нови административни поступци.

VI. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

Члан 15а

Основицу пореза на зараде из чл. 13. до 14б овог закона чини исплаћена, односно остварена зарада.

Основицу пореза на зараде чини зарада из члана 13. ст. 1. и 3, чл. 14. до 14б и члана 15б овог закона, умањена за износ од ~~21.712 динара~~ 25.000 ДИНАРА месечно за лице које ради са пуним радним временом.

За лице које ради са непуним радним временом, умањење из става 2. овог члана је сразмерно радном времену тог лица у односу на пуно радно време.

Кад лице остварује пуно радно време код два или више послодаваца, умањење из става 2. овог члана врши сваки послодавац сразмерно радном времену код послодавца у односу на пуно радно време, с тим што укупно умањење износи ~~21.712 динара~~ 25.000 ДИНАРА месечно.

Кад лице остварује непуно радно време код два или више послодаваца, сваки послодавац врши умањење сразмерно радном времену код послодавца у односу на укупно радно време, с тим што збир умањења мора бити мањи од ~~21.712 динара~~ 25.000 ДИНАРА месечно, односно сразмерно укупном радном времену лица у односу на пуно радно време.

Изузетно од ст. 1. до 5. овог члана, основицу пореза на зараде лица за које домаће правно лице плаћа порез сагласно члану 99. став 3. овог закона, чини износ који је домаће правно лице исплатило послодавцу из друге државе као накнаду трошкова за рад лица које је упућено, односно послато на рад код домаћег правног лица.

Начин и поступак обрачунавања пореза на зараде из ст. 2. до 5. овог члана и достављање података Пореској управи ближе уређује министар.

Члан 21в

Послодавац - правно лице, предузетник, предузетник паушалац или предузетник пољопривредник, који запосли ново лице има право на повраћај дела плаћеног пореза на зараду за новозапослено лице, исплаћену закључно са 31. децембром ~~2023. године~~ 2024. ГОДИНЕ.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана не сматра се лице које је пре заснивања радног односа било запослено код послодавца који је повезано лице са послодавцем код кога заснива радни однос, односно код послодавца који би, да није престао да постоји, био повезано лице са послодавцем код кога новозапослено лице заснива радни однос, независно од тога да ли је постојао прекид радног односа.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може остварити послодавац ако се заснивањем радног односа са новозапосленим лицем повећа број запослених код послодавца у односу на број запослених на дан 31. марта 2014. године.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може да користи и послодавац који започне обављање делатности после 31. марта 2014. године.

Послодавац има право на повраћај плаћеног пореза из става 1. овог члана, и то:

- 1) 65% ако је засновао радни однос са најмање једним, а највише са девет новозапослених лица;
- 2) 70% ако је засновао радни однос са најмање 10, а највише са 99 новозапослених лица;
- 3) 75% ако је засновао радни однос са најмање 100 новозапослених лица.

Повраћај плаћеног пореза из става 6. овог члана врши се у складу са законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација, у року од 15 дана од дана подношења захтева за повраћај надлежном пореском органу.

Захтев за повраћај плаћеног пореза из става 7. овог члана подноси се на прописаном обрасцу.

Послодавац који за одређено лице користи било коју врсту подстицаја који су уређени одговарајућим законом, осим у складу са одредбом закона којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање која се односи на исту врсту олакшице, по основу заснивања радног односа са тим лицем нема право да за то лице оствари пореску олакшицу из овог члана.

Пореску олакшицу из овог члана не могу остварити државни органи и организације, Заштитник грађана, Повереник за заштиту равноправности, Државна ревизорска институција, Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, Агенција за борбу против корупције, Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки, Комисија за заштиту конкуренције, Комисија за хартије од вредности, Фискални савет, Републичка радиодифузна агенција, Агенција за енергетику Републике Србије и друге јавне агенције, јавна предузећа, јавне службе и други директни или индиректни буџетски корисници, односно корисници јавних средстава.

Образац из става 8. овог члана и његову садржину прописује министар.

Члан 21д

Послодавац - правно лице које се, у смислу закона којим се уређује рачуноводство, разврстава у микро и мала правна лица, као и предузетник, предузетник паушалац или предузетник пољопривредник, који заснује радни однос са најмање два нова лица, има право на повраћај 75% плаћеног пореза на зараду за новозапослено лице, исплаћену закључно са 31. децембром 2023. године 2024. ГОДИНЕ.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом којим се уређују радни односи, које је пријавио на обавезно социјално осигурање у Централни регистар обавезног социјалног осигурања и које је пре заснивања радног односа код Националне службе за запошљавање било без прекида пријављено као незапослено најмање шест месеци, а лице које се сматра приправником најмање три месеца.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана не сматра се лице које је пре заснивања радног односа било запослено код послодавца који је повезано лице са послодавцем код кога заснива радни однос, односно код послодавца који би, да није престао да постоји, био повезано лице са послодавцем код кога новозапослено лице заснива радни однос, независно од тога да ли је постојао прекид радног односа.

Послодавац који од 1. јануара 2016. године заснује радни однос са једним новозапосленим, па у наредном периоду заснује радни однос и са другим новозапосленим лицем, може да користи пореску олакшицу за првог новозапосленог тек по заснивању

радног односа са другим новозапосленим лицем, с тим да право на повраћај плаћеног пореза за првог новозапосленог може да оствари за зараду коју је том лицу исплатио за месец у коме је стекао услов за коришћење пореске олакшице.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може да оствари послодавац ако се заснивањем радног односа са новозапосленим лицем повећа број запослених најмање за два у односу на број запослених који је послодавац имао на дан 31. октобра 2015. године.

Ако је у периоду од 31. октобра 2015. године до 31. децембра 2015. године послодавац повећао број запослених у односу на број запослених на дан 31. октобра 2015. године, пореску олакшицу за новозапослене са којима је засновао радни однос од 1. јануара 2016. године може да користи почев од месеца у коме је стекао услов за коришћење пореске олакшице.

Ако је у периоду од 31. октобра 2015. године до 31. децембра 2015. године послодавац смањио број запослених у односу на број запослених на дан 31. октобра 2015. године, пореску олакшицу за новозапослене са чијим заснивањем радног односа повећа број запослених у односу на број који би био да није смањио број запослених у периоду од 31. октобра 2015. године до 31. децембра 2015. године, може да користи почев од месеца у коме је стекао услов за коришћење пореске олакшице.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може да користи и послодавац који започне обављање делатности после 31. октобра 2015. године.

Повраћај плаћеног пореза из става 1. овог члана врши се у складу са законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација, у року од 15 дана од дана подношења захтева за повраћај надлежном пореском органу.

Захтев за повраћај плаћеног пореза из става 9. овог члана подноси се на прописаном образцу.

Послодавац који за одређено лице користи било коју врсту подстицаја који су уређени одговарајућим законом, осим у складу са одредбом закона којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање која се односи на исту врсту олакшице, по основу заснивања радног односа са тим лицем нема право да за то лице оствари пореску олакшицу из овог члана.

Пореску олакшицу из овог члана не могу остварити државни органи и организације, јавне агенције, јавна предузећа, јавне службе и други директни или индиректни буџетски корисници, односно корисници јавних средстава.

Образац из става 10. овог члана и његову садржину прописује министар.

ЧЛАН 4.

ПРВО УСКЛАЂИВАЊЕ НЕОПОРЕЗИВОГ ИЗНОСА ЗАРАДЕ ОД 25.000 ДИНАРА ИЗ ЧЛАНА 1. ОВОГ ЗАКОНА, ГОДИШЊИМ ИНДЕКСОМ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ВРШИ СЕ ПОЧЕВ У 2025. ГОДИНИ.

ЧЛАН 5.

ОДРЕДБЕ ОВОГ ЗАКОНА ПРИМЕЊИВАЋЕ СЕ ОД 1. ЈАНУАРА 2024. ГОДИНЕ.

ЧЛАН 6.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.